

บันทึกข้อความ

ฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก
ที่ ๑๑๖ วันที่ ๒๙ มิ.๕๙

ส่วนราชการ ฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก โทร. ๑๐๓

ที่ รง ๐๔๐๖.๕.๒/สป๒๔๑

วันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๙

เรื่อง ขออนุมัติหลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ สาขา “นวดไทยเพื่อสุขภาพ” (๑๕๐ ชั่วโมง)

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก

๑. เรื่องเดิม

ด้วยฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก มีแผนเปิดฝึกอบรมโครงการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานไทยเพื่อส่งเสริมความสามารถของภาคบริการ หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ สาขา “นวดไทยเพื่อสุขภาพ” เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะฝีมือแรงงานให้แก่แรงงานทั่วไป แรงงานในสถานประกอบการ ให้มีศักยภาพความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสามารถแข่งขันได้

๒. ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

กรมพัฒนาฝีมือแรงงานได้มีคำสั่งที่ ๑๑๘/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๕๑ ข้อที่ ๒ (๒.๑) มอบอำนาจให้ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดอนุมัติโครงการหรือหลักสูตรการฝึกอบรมที่ส่วนราชการเป็นผู้จัด หรือจัดร่วมกับหน่วยงานอื่น

๓. ข้อพิจารณา

ฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก พิจารณาแล้วเห็นว่า หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือจะเป็นประโยชน์กับแรงงานทั่วไป แรงงานในสถานประกอบการ หรือเป็นการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภายในจังหวัด และเป็นหลักสูตรที่ใช้ระยะเวลาในการฝึกเหมาะสม จึงเห็นควรขออนุมัติหลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ สาขา “นวดไทยเพื่อสุขภาพ” ระยะเวลาฝึกอบรม ๑๕๐ ชั่วโมง ซึ่งเป็นหลักสูตรที่ได้รับการรับรองหลักสูตรจากกรมสนับสนุนบริการเพื่อสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดอนุมัติและลงนามในหลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือที่แนบมาพร้อมนี้

(นางจินตนา งามสนอง)

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก

อนุมัติ

(นางสาวพิชราภรณ์ ยศปัญญา)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก

หลักสูตรการฝึกยกระดับฝีมือ
สาขา นวดไทยเพื่อสุขภาพ ๑๕๐ ชั่วโมง
รหัสหลักสูตร ๒๖๒๐๐๑๗๔๓๐๑๐๖
Thai Massage for Health

---

๑. วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกที่จบการฝึกหลักสูตรนี้ มีเจตคติ ความรู้ ความสามารถ และทักษะ ดังนี้

๑.๑ มีเจตคติที่ดีต่อการแพทย์แผนไทย

๑.๒ มีความรู้ ความสามารถในการรักษาพยาบาลเบื้องต้นโดยการประคบ อบสมุนไพร และการใช้
ภายใต้การควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพเวชกรรม

๑.๓ มีความสามารถและเจตคติที่ดี สามารถนำความรู้ด้านการนวดไทยไปใช้ในการดูแลสุขภาพของ
ตนเอง ครอบครัว และชุมชน

๑.๔ มีคุณธรรม และจรรยาบรรณในการปฏิบัติงานในความควบคุมของผู้ประกอบวิชาชีพ

๒. ระยะเวลาผู้รับการฝึกอบรม

ผู้รับการฝึกจะได้รับการฝึกทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก
เป็นเวลา ๑๕๐ ชั่วโมง โดยผู้เข้ารับการฝึกจะต้องมีเวลาฝึกไม่น้อยกว่าร้อยละ ๘๐

๓. คุณสมบัติของผู้รับการฝึก

๓.๑ สำเร็จการศึกษาระดับ ป.๔ เป็นอย่างน้อย

๓.๒ มีอายุไม่น้อยกว่า ๒๐ ปีบริบูรณ์

๓.๓ เป็นผู้ที่มีสุขภาพร่างกายและมีจิตใจที่ไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึก

๓.๔ ไม่มีความประพฤติเสียหายอันนำมาซึ่งความเสื่อมเสียเกียรติศักดิ์แห่งวิชาชีพ

๓.๕ ไม่เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ

๓.๖ ไม่เป็นโรคที่คณะกรรมการวิชาชีพเห็นว่าไม่สมควรให้ประกอบโรคศิลปะ

๓.๗ สามารถเข้ารับการฝึกอบรมและร่วมในกิจกรรมที่เกี่ยวข้องได้ตามวันเวลาที่กำหนด

๗. เนื้อหาวิชา :

๑. หมวดวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ

๒๖๒๔๓๓๐๓๐๑ ร่างกายของเรา (กายวิภาคศาสตร์)

(๓:๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑.) เพื่อให้ผู้รับการฝึกได้มีความรู้เกี่ยวกับกายวิภาคศาสตร์และสรีระวิทยา

๒.) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างความสัมพันธ์ในแต่ละส่วน โครงสร้างของระบบ

ทั้งหมดของร่างกายและข้อห้ามข้อควรระวัง

คำอธิบายราย

ศึกษารูปร่าง ลักษณะ ที่ตั้ง หน้าที่ วิธีการทำงาน ของอวัยวะต่างๆ ตามระบบของร่างกาย

ได้แก่ ระบบกระดูก ข้อต่อ และกล้ามเนื้อ ระบบประสาท ระบบไหลเวียนโลหิต ระบบทางเดินอาหาร ระบบสืบพันธุ์ ข้อระวังในการนวด

๒. หมวดวิชาการแพทย์แผนไทย

๒๖๒๔๓๓๐๔๐๑ ทฤษฎีการแพทย์แผนไทย

(๓:๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับประวัติการแพทย์แผนไทย ประวัติอาจารย์ชีวกมารภักจ์ การกำเนิดมนุษย์ เบญจขันธ์ มหาภูต รูป ๔ ตรีโทษ

๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับธาตุเจ้าเรือน สมุฏฐานการเกิดโรค ความสัมพันธ์ระหว่างสมุฏฐานกับฤดูกาล อสย เวลา สถานที่ อาหารและพฤติกรรม

๓) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการปรับสมดุลตรีโทษ อิทธิพลของดวงดาวที่มีต่อสุขภาพ

๔) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการนวดไทยมาประยุกต์ใช้

๕) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักวิธีการขั้นตอน ประโยชน์ และข้อห้ามในการนวด

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติการแพทย์แผนไทย ประวัติพระอาจารย์ชีวกโกมารภักจ์ กำเนิดมนุษย์ เบญจขันธ์มหาภูต รูป ๔ ตรีโทษ เจ้าเรือน สมุฏฐานวินิจฉัย ความสัมพันธ์ระหว่างสมุฏฐานกับฤดูกาล อายุ เวลา สถานที่ อาหาร และพฤติกรรม การปรับสมดุลตรีโทษ รวมทั้งการนำทฤษฎีการแพทย์แผนไทยไปประยุกต์ใช้ และคุณค่าของการแพทย์แผนไทย

๒๖๒๔๓๓๐๔๐๒ เมล็ดกรรมไทยเบื้องต้น

(๒:๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาไทยประกอบการนวด ข้อห้าม ข้อควรระวัง

ประโยชน์ ข้อห้ามในการนวด

-/๒) เพื่อให้.....

- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการบรรเทาอาการเกี่ยวกับกระดูก เส้นเอ็นและกล้ามเนื้อ
- ๓) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน ประโยชน์ และข้อห้าม ข้อควรระวัง ในการ

อบสมุนไพร ประคบสมุนไพร

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักเกณฑ์ ๔ ประการ การใช้ในบัญชียาจากสมุนไพรตามบัญชียาหลักแห่งชาติ ยาสามัญประจำบ้าน และยาสมุนไพรในงานสาธารณสุขมูลฐาน การใช้สมุนไพรยาไทยประกอบการนวดเท้าและบรรเทาอาการปวด ได้แก่ สมุนไพร การทำลูกประคบ การประคบสมุนไพร การเข้ากระโจม การสูดไอน้ำสมุนไพร

๓. หมวดวิชาการนวดไทย

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๑ ประวัติ องค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้การนวดไทย (๑:๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับความเป็นมาของการนวดไทย
- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับคุณค่าของการนวดไทยต่อสุขภาพ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาประวัติการนวดไทยสมัยกรุงศรีอยุธยาและกรุงรัตนโกสินทร์ การฟื้นฟูการนวดไทย ลักษณะขององค์ความรู้ คุณค่าของการนวดไทย ผลของการนวดไทยต่อสุขภาพ ผลของการนวดต่อระบบต่างๆ ของร่างกาย การศึกษาวิจัยการนวดไทย การนำไปใช้ในระดับสาธารณสุขมูลฐาน การนำไปใช้ในสถานบริการสาธารณสุขการฟื้นฟูการนวดไทย ลักษณะขององค์ความรู้ของการนวดไทย

เส้นประธานสิบกับการเกิดโรค (๓:๐)

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๒ วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับลักษณะโครงสร้างของเส้นประธานสิบ
- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการเดินของแนวเส้นประธานสิบ และตำแหน่งในการ

รักษาโรคบนเส้นสิบ

- ๓) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับจุดเริ่มต้นของเส้นประธานสิบและการกวดจุดตามแผนนวด

ของวัดพระเชตุพน และแบบนวดฉบับหลวงรัชกาลที่ ๕

- ๔) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับประเภทของจุดที่เกี่ยวข้องกับเส้นประธานสิบความสัมพันธ์ระหว่างทางเดินของเส้นประธานสิบกับจุด

/คำอธิบาย...

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาความหมาย ความสำคัญ โครงสร้างของเส้นประสาทสลับ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับเส้นประสาททางเดินของเส้นประสาท ประเภทของที่เกี่ยวข้องกับเส้นประสาทสลับ ลักษณะการเดินของแนวเส้นสลับ ตำแหน่งในการรักษาโรค ความสัมพันธ์ระหว่างทางเดินของเส้นประสาทกับจุด การกดจุดเริ่มต้นของเส้นประสาทเพื่อประโยชน์ในการประยุกต์ใช้ทางการแพทย์

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๓ การตรวจร่างกายเบื้องต้น

(๐:๑๒)

วัตถุประสงค์

๑) เรียนรู้หลักการทำงานและหน้าที่ของระบบข้อต่อ และกล้ามเนื้อต่าง ๆ ของร่างกายในภาวะปกติ ศึกษาความผิดปกติของระบบกล้ามเนื้อและข้อต่อ สามารถตรวจวินิจฉัยได้อย่างถูกต้อง เพื่อแยกอาการที่สามารถนวดได้และไม่ได้

คำอธิบายรายวิชา

เรียนรู้ตรวจระบบข้อต่อ กล้ามเนื้อต่าง ๆ ตรวจอาการต่าง ๆ ของร่างกายอยู่ในภาพปกติหรือผิดปกติ สามารถตรวจวินิจฉัยได้อย่างถูกต้องเพื่อแยกอาการได้

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๔ การนวดไทยเพื่อสุขภาพ

(๓:๓๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑) เพื่อให้มีความรู้ในการปฏิบัติตัวของหมอมารยาทของหมอกับผู้ป่วย หลักพื้นฐานการนวดไทยให้ถูกต้อง ขั้นตอนการนวดไทยแบบทั่วไป ในท่านอนหงาย นอนตะแคง นอนคว่ำ ท่านั่ง นวดหน้า นวดศีรษะ การยืดเส้นเพื่อส่งเสริมสุขภาพ ผ่อนคลายกล้ามเนื้อ และบรรเทาอาการปวดเมื่อยโดยใช้ยาประคบ อบสมุนไพร

๒) เพื่อให้มีความรู้ในการใช้มือ/นิ้ว การวางมือ ตำแหน่งนวด การฝึกกำลังนิ้วมือ การกำหนดสมาธิและการหายใจ การกำหนดรสมือ ๓ ขนาดในการนวดให้ถูกต้อง

๓) ฝึกให้หมอบุปฏิบัติทำลูกประคบสมุนไพร อบสมุนไพร ได้อย่างถูกต้องเพื่อนวดไทยโดยใช้ยาลูกประคบ อบสมุนไพรบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการปฏิบัติตัวของหมอมือ ฟังระวังและข้อห้าม มารยาทขณะนวดท่านวดของหมอกับผู้ป่วย การใช้มือ/นิ้ว การวางมือ ตำแหน่งนวด แรงที่ใช้ในนวด รสมือ ๓ ขนาด(หนัก-กลาง-เบา) เวลาที่ใช้ในการนวด ได้แก่ คาบน้อย (หายใจสั้น) และคาบใหญ่ (หายใจยาว) การฝึกกำลังนิ้วมือ การกำหนดสมาธิและการหายใจ การนวดบรรเทาอาการปวดเมื่อย ส่วนขา หลัง แขน ไทล์ คอ และ ศีรษะ การนวดถอนมสายตา การฝึกปฏิบัติทำลูกประคบ อบสมุนไพร เพื่อนวดไทยบรรเทาอาการปวดเมื่อยและให้หมอใช้ยาลูกประคบควบคู่ไปกับการนวดไทยเพื่อบรรเทาอาการปวดเมื่อยกล้ามเนื้อ

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๕ การดัดตน

(๒:๗)

วัตถุประสงค์รายวิชา

๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอน ประโยชน์ ข้อควรระวังต่าง ๆ ในการปรับโครงสร้างร่างกายด้วยการใช้ท่าฤาษีดัดตนพื้นฐาน ๑๕ ท่า

๒) เพื่อให้ปรับโครงสร้างร่างกายด้วยการใช้ท่าฤาษีดัดตนพื้นฐาน ๑๕ ท่า

-/คำอธิบาย...

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาลักษณะการตัดสินใจ การทำสมาธิ คุณประโยชน์ ข้อแนะนำและข้อควรระวังท่าตัดสินใจ พื้นฐานและการบริหารกาย ใจ เพื่อส่งเสริม พื้นฟูสุขภาพร่างกายและจิตใจ

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๖ การบันทึกผลการนวดไทย

(๕-๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการบันทึกก่อนและหลังนวด
- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการติดตามผลการนวด
- ๓) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์และการติดตามผลการนวด

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการบันทึกผลก่อนและหลังการนวด การวิเคราะห์และการติดตามผลการนวด การซักประวัติ การตรวจวินิจฉัยเบื้องต้น การนวดบำบัด ฯลฯ การบันทึกตามแบบบันทึกผลการนวดไทยที่กำหนด และทำรายงานเสนอผลการรักษาผู้ป่วยกรณีศึกษา

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๗ การนวดไทยแก้ไขอาการที่พบบ่อย

(๒:๑๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถประยุกต์ใช้การนวดไทยเพื่อแก้ไขอาการปวดที่พบบ่อยเกี่ยวกับการปวดศีรษะ ปวดหลัง ปวดไหล่ ปวดเมื่อยแขนขา ปวดข้อเท้า ปวดสะโพก ที่ไม่ได้เกิดจากการอักเสบ

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการตรวจแยกอาการปวดที่พบบ่อย ได้แก่ ปวดหลัง ปวดข้อ ปวดศีรษะ ปวดท้อง เพื่อแยกอาการที่สามารถนวดได้และไม่ได้

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๘ การทบทวนการนวดไทยเพื่อสุขภาพ

(๐:๕)

วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีทักษะความรู้ ความสามารถประยุกต์ใช้การนวดไทยอย่างต่อเนื่องในท่านอนหงาย (พื้นฐานขา-แขน) ท่านอนตะแคง ท่านอนคว่ำ ท่านั่ง (นวดโค้งคอและสะบัก) และการนวดหน้า การทดสอบปฏิบัติเพื่อความถูกต้องในตำแหน่งและแนวเส้น น้ำหนักในการนวดและการลำดับขั้นตอนที่ถูกต้อง

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาการนวดซ้ำๆ กันให้มีความชำนาญในการนวดได้อย่างถูกต้องวิธีตามขั้นตอนและท่านวดตามตำแหน่งแนวเส้นได้อย่างถูกต้องแม่นยำ

๔. หมวดวิชากฎหมายจริยธรรมและสังคม

๒๖๒๔๓๓๐๔๐๓ กฎหมายวิชาชีพการแพทย์แผนไทย (๓-๐)

วัตถุประสงค์รายวิชา

- ๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา
- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ศีลธรรม กิริยามารยาท และบทกำหนด

โทษของกฎหมาย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายวิชาชีพประวัตกฎหมายควบคุมวิชาที่เกี่ยวกับการแพทย์
สาระสำคัญของกฎหมายการประกอบโรคศิลปะ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรมหมอนวดไทย
ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๒๖๒๔๓๓๐๔๐๔ ธรรมกับสมาธิ (สุขภาพองค์รวมทางจิตใจ-ปัญญา) (๐:๙)

วัตถุประสงค์

- ๑) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา
- ๒) เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับจรรยาบรรณวิชาชีพ ศีลธรรม กิริยามารยาท และบทกำหนด

โทษของกฎหมาย

คำอธิบายรายวิชา

ศึกษาหลักทั่วไปของกฎหมายวิชาชีพประวัตกฎหมายควบคุมวิชาที่เกี่ยวกับการแพทย์
สาระสำคัญของกฎหมายการประกอบโรคศิลปะ จรรยาบรรณแห่งวิชาชีพ คุณธรรม จริยธรรมหมอนวดไทย
ระเบียบกระทรวงสาธารณสุข และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๕. หมวดการฝึกงานภาคสนาม

๒๖๒๔๓๓๐๖๐๙ การฝึกปฏิบัติและการทำรายงาน (๐:๕๐)

วัตถุประสงค์

เพื่อให้ฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญแม่นยำในการนวด และถูกต้องตามขั้นตอน ทำนวด และฝึก
ปฏิบัติ จำนวน ๒๐ ราย ทำรายงานการฝึกปฏิบัติ และนำเสนอกรณีศึกษา 1 ราย และประเมินผลร้อยละ ๘๐

คำอธิบายรายวิชา

ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอนการนวด ข้อพึงระวังและข้อห้าม มรรยาทขณะนวด ทำนวดของหมอน
กับผู้ป่วย การใช้มือ/นิ้ว การวางมือ ตำแหน่งนวด แรงที่ใช้ขนาด รสมือ ๓ ขนาด(หนัก-กลาง-เบา) เวลาที่ใช้ใน
การนวด ได้แก่ คาบน้อย (หายใจสั้น) และคาบใหญ่ (หายใจยาว) การฝึกกำลังนิ้วมือ การกำหนดสมาธิและการ
หายใจ การนวดบรรเทาอาการปวดเมื่อย ส่วนขา หลัง แขน ไหล่ คอ และ ศีรษะ การนวดถอนลมพิษและทำ
รายงานนวดปฏิบัตินำเสนอกรณีศึกษา 1 รายและการวัดประเมินผล

หมวดวิชาเสริม
๒๖๒๔๓๔๙๘๐๑ การให้คำปรึกษาสำหรับประชาชน (๐:๒)
ความหมายความสำคัญ และประโยชน์ของการปรึกษา กระบวนการให้การปรึกษา
การสำรวจปัญหา การทำความเข้าใจปัญหา สาเหตุและความต้องการการวางแผนแก้ไขปัญหา

*****

ผู้เสนอหลักสูตร

(นางจินตนา งามสนอง)

หัวหน้าฝ่ายส่งเสริมและประสานการฝึก

ผู้อนุมัติหลักสูตร

(นางสาวพิชราภรณ์ ยศปัญญา)

ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดนครนายก